

Sygn. akt III AUa 881/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 czerwca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący - Sędzia: SA Magdalena Kostro-Wesołowska

Sędziowie: SA Magdalena Tymińska (spr.)

SO del. Danuta Malec

Protokolant: st. sekr. sądowy Anna Kapanowska

po rozpoznaniu w dniu 3 czerwca 2016 r. w Warszawie

sprawy M. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o emeryturę pomostową

na skutek apelacji M. O.

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 18 lutego 2015 r. sygn. akt VII U 37/15

zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 19 listopada 2014 r. znak: (...) w ten sposób, że przyznaje M. O. prawo do emerytury pomostowej od dnia 1 października 2014 r., stwierdzając odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sygn. akt III AUa 881/15

UZASADNIENIE

M. O. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 19 listopada 2014r., znak: (...), odmawiającej przyznania mu prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony wskazał, że spełnia łącznie wszystkie warunki uprawniające go do emerytury pomostowej. Zdaniem ubezpieczonego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych bezpodstawnie nie zaliczył okresu służby wojskowej do wymaganego 10 - letniego okresu pracy w warunkach szczególnych. W piśmie procesowym z dnia 22 stycznia 2015r. M. O. podtrzymał stanowisko wyrażone w odwołaniu. Wniósł o wydanie orzeczenia zmieniającego zaskarżoną decyzję. Ponadto wnioskował o rozpoznanie sprawy nie tylko na podstawie przepisów o emeryturach pomostowych, ale również na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania. Organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie udokumentował 10 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach wymienionej w pkt 32 załącznika nr 1 do ustawy z dnia 19 grudnia 2009r. o emeryturach pomostowych. Zakład uwzględnił okres zatrudnienia w Fabryce (...) od 25 września 1973 r. do 22 kwietnia 1975r. oraz od 5 maja 1977r. do 13 lipca 1985r., czyli łącznie 9 lat,

9 miesięcy i 8 dni. Do pracy w warunkach szczególnych nie został natomiast zaliczony okres odbywania zasadniczej służby wojskowej, ponieważ powołana w odwołaniu uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013r., sygn. II UZP 6/13, dotyczy emerytur przyznawanych na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS.

Wyrokiem z dnia 18 lutego 2015 r. Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie (pkt 1), wniosek M. O. o przyznanie emerytury na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z FUS zawarty w piśmie z dnia 22 stycznia 2015 r. przekazał do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. (pkt 2).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. O. (ur. (...)) był zatrudniony:

- od 25 września 1973r. do 13 lipca 1985 r. w Fabryce (...) S.A. w M., gdzie w okresie od 25 września 1973r. do 22 kwietnia 1975r. oraz od 5 maja 1977r. do 13 lipca 1985r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace bezpośrednio przy przetwórstwie azbestu - Wykaz B, Dział IV, poz. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a w okresie od 23 kwietnia 1975r. do 7 kwietnia 1977r. odbywał służbę wojskową;

- od 1 sierpnia 1985r. do 31 października 1986 r. jako pracownik fizyczny w firmie (...);

- od 25 listopada 1986 r. do 31 grudnia 1996 r. w (...)w W. na stanowisku magazyniera;

- od 2 czerwca 1997r. do 31 grudnia 1997r. w Przedsiębiorstwie Produkcyjno Usługowo - Handlowym (...) na stanowisku magazyniera;

- od 1 stycznia 1998r. do 30 listopada 1999r. w Przedsiębiorstwie Produkcyjno – Usługowo – Handlowym (...) s.c. na stanowisku magazyniera;

- od 1 czerwca 2003r. do 30 czerwca 2005 r. w (...) spółce z o.o. w W. na stanowisku pracownika stacji auto-gaz;

- od 1 lipca 2005r. do 31 marca 2006 r. w (...) S. A., (...) spółka jawna w W. na stanowisku pracownika stacji auto-gaz;

- od 1 czerwca 2006r. do 31 grudnia 2010 r. w (...) spółce z o.o. w W. na stanowisku pracownika stacji auto-gaz.

M. O. była zarejestrowany jako osoba bezrobotna w okresach od 3 stycznia 2000 r. do 31 maja 2003r., od 3 kwietnia 2006 r. do 31 maja 2006r. oraz od 26 stycznia 2011r. Zasiłek dla bezrobotnych pobierał w okresach: od 11 stycznia 2000 r. do 10 lipca 2000 r., od 11 kwietnia 2006r. do 31 maja 2006r. oraz od 3 lutego 2011r. do 2 lutego 2012r.

Ubezpieczony w dniu 15 lutego 2011 r. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z wnioskiem o emeryturę. Organ rentowy decyzją z dnia 7 marca 2011r. odmówił przyznania emerytury, ponieważ M. O. do dnia 1 stycznia 1999 r. nie osiągnął 25 - letniego okresu składkowego i nieskładkowego oraz nie udowodnił 10 - letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W dniu 1 maja 2014r. M. O. złożył kolejny wniosek o emeryturę. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. decyzją z dnia 13 czerwca 2014 r., znak:(...), ponownie odmówił przyznania świadczenia emerytalnego z tych samych powodów co poprzednio.

W dniu 25 czerwca 2014r. do organu rentowego wpłynął wniosek M. O. o emeryturę pomostową. Organ rentowy decyzją z dnia 22 sierpnia 2014r. odmówił prawa do emerytury pomostowej, podnosząc nieudokumentowanie 10 - letniego okresu pracy w warunkach szczególnych wymienionego w pkt 32 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Kolejny wniosek o emeryturę pomostową M. O. złożył w dniu 9 października 2014r.. Do tego wniosku ubezpieczony dołączył zaświadczenie z dnia 3 września 2014 r. wraz z załącznikiem, wystawione przez (...) S.A. wskazujące, że w okresach: od 25 września 1973r. do 22 kwietnia 1975r. oraz od 5 maja 1977r. do 13 lipca 1985r. wykonywał w Fabryce (...) w M. pracę w szczególnych warunkach bezpośrednio przy przetwórstwie materiałów zawierających azbest, wymienione w pkt 32 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. zaskarżoną decyzją z dnia 19 listopada 2014r., znak: EPOM/25/045008304 odmówił M. O. przyznania emerytury pomostowej. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie udowodnił okresu pracy w warunkach szczególnych wynoszącego co najmniej 10 lat. Do okresu pracy w takich warunkach Zakład uwzględnił okres zatrudnienia w Fabryce (...) od 25 września 1973 r. do 22 kwietnia 1975r. oraz od 5 maja 1977r. do 13 lipca 1985r., tj. łącznie 9 lat, 9 miesięcy i 8 dni. Jednocześnie organ rentowy ustalił, że okresy składkowe M. O. wynoszą 33 lata, 2 miesiące i 22 dni, okresy nieskładkowe 6 miesięcy i 29 dni, czyli łącznie 33 lata, 9 miesięcy i 21 dni.

Sąd Okręgowy zważył, że odwołanie M. O. od decyzji z dnia 19 listopada 2014r. jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 237 poz.1656) prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12 przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki: 1. urodził się po dniu 31 grudnia 1948r.;

2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat; 3. osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn; 4. ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn; 5. przed dniem 1 stycznia 1999r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS; 6. po dniu 31 grudnia 2008r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; 7. nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

W przedmiotowej sprawie praca, którą M. O. wskazywał jako wykonywaną w warunkach szczególnych, była realizowana przy przetwórstwie materiałów zawierających azbest, stąd istotny jest w jego przypadku, zdaniem Sądu Okręgowego, art. 8 ustawy o emeryturach pomostowych, który wskazuje, że pracownik wykonujący prace w szczególnych warunkach wymienione w pkt 20, 22 i 32 załącznika nr 1 do ustawy, który spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1, 4-7, nabywa prawo do emerytury pomostowej, jeżeli: 1. osiągnął wiek wynoszący co najmniej 50 lat dla kobiet i co najmniej 55 lat dla mężczyzn; 2. ma okres pracy w szczególnych warunkach wymienionej w pkt 20, 22 i 32 załącznika nr 1 do ustawy, wynoszący co najmniej 10 lat.

Sąd Okręgowy wskazał, że poza sporem pozostawało w sprawie, że M. O. po dniu 31 grudnia 2008r. nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych, a zatem nie spełniał wymogu wynikającego z art. 8 w związku z art. 4 pkt 6 ustawy. Nie wyklucza to jednak możliwości uzyskania przez niego świadczenia, bowiem wyjątek od zasady wynikającej z w/w przepisów wprowadził art. 49 ustawy. Zgodnie z tym przepisem prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która: 1. po dniu 31 grudnia 2008r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; 2. spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12; 3. w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

W przypadku ubezpieczonego warunkiem, który wedle organu rentowego nie został spełniony jest warunek dotyczący 10 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach wymienionej w pkt 20, 22 i 32 załącznika nr 1 do ustawy. Zakład uwzględnił okres wynoszący 9 lat, 9 miesięcy i 8 dni, odmawiając zaliczenia jako pracy w warunkach szczególnych okresu od 23 kwietnia 1975r. do 4 maja 1977r., kiedy ubezpieczony formalnie był zatrudniony w Fabryce (...), lecz - jak wynika z dokumentów - w tym czasie nie świadczył pracy, gdyż odbywał służbę wojskową. Zdaniem ubezpieczonego, w/w okres służby wojskowej także powinien być uwzględniony jako praca w warunkach szczególnych, na co wskazuje

brzmienie art. 108 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony oraz uchwała składu siedmiu sędziów SN z dnia 16 października 2013 r.

Zdaniem Sądu Okręgowego, stanowisko ubezpieczonego nie może podlegać uwzględnieniu. Ubezpieczony pominął okoliczność, że wspomniana uchwała Sądu Najwyższego dotyczy okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym zgodnie z art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Tymczasem zaskarżona decyzja dotyczy prawa do emerytury pomostowej, do której art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r., nie mają zastosowania.

Prawo do emerytury pomostowej regulują przepisy ustawy o emeryturach pomostowych. Przepisy te wprawdzie odwołują się do przepisu art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, lecz - co istotne - w przypadku M. O., który po 31 grudnia 2008r. nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych, konieczne jest spełnienie wynikającego z art. 49, wymogu legitymowania się na dzień wejścia w życie ustawy okresem pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. To oznacza, że w przypadku kiedy osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową nie kontynuuje po 31 grudnia 2008r. pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy „szczególnej” według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do „nowego” świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres prac) można kwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy). Innymi słowy brak podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze obecnie nie może być tak kwalifikowany (wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 2 kwietnia 2014r., III AUa 2302/13, Lex nr 1506769; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13 marca 2014 r., III AUa 3489/12, Lex nr 1488708).

W niniejszej sprawie, w przypadku M. O., który nie pracował w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze po 31 grudnia 2008r., stosuje się tylko przepisy ustawy o emeryturach pomostowych, tj. szczególnie art. 3 ust. 1 i art. 3 ust. 3 tej ustawy. Wskazane przepisy określają, że prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy. Z kolei prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy. W załącznikach 1 i 2 do ustawy o emeryturach pomostowych, na które wskazuje art. 3 ust. 1 i ust. 3 ustawy, brak jest określenia jako pracy w warunkach szczególnych bądź w szczególnym charakterze okresu odbywania służby wojskowej, stąd ten okres nie może być uwzględniony przy analizowaniu uprawnień ubezpieczonego do emerytury pomostowej.

Z uwagi na powyższe, Sąd Okręgowy uznał, że art. 108 ustawy z dnia 21 listopada 1967r. o powszechnym obowiązku PRL, nie ma zastosowania w rozpoznawanej sprawie (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 4 grudnia 2012r., III AUA 558/12, Lex nr 1281073). Zdaniem Sadu Okręgowego, należało zatem przyjąć, że ubezpieczony nie spełnia wszystkich warunków koniecznych do otrzymania emerytury pomostowej, wskazanych w art. 4 i 8 w związku z art. 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych.

Z tych względów Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. odwołanie oddalił.

Natomiast odrębne żądanie zgłoszone przez ubezpieczonego w piśmie procesowym z dnia 22 stycznia 2015r., dotyczące rozpoznania jego wniosku w oparciu o przepisy ustawy o emeryturach i rentach z FUS, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. przekazał do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.. Sąd Okręgowy wskazał, że sąd nie działa w zastępstwie organu rentowego, w związku z czym nie ustala ab initio prawa do świadczeń i choć samodzielnie oraz we własnym zakresie rozstrzyga wszelkie kwestie związane z prawem lub wysokością świadczenia objętego decyzją, to jego rozstrzygnięcie odnosi się do zaskarżonej decyzji (art. 477 § 2, art. 477¹⁴ § 2 i art. 477^{14a} k.p.c.). Przeniesienie sprawy na drogę sądową przez wniesienie odwołania od decyzji organu rentowego ogranicza się do okoliczności uwzględnionych w decyzji, a między stronami spornych; poza tymi okolicznościami spór sądowy nie może zaistnieć. Przed sądem wnioskodawca może żądać jedynie korekty stanowiska zajętego przez organ rentowy i wykazywać swoją rację, odnosząc się do przedmiotu sporu objętego zaskarżoną decyzją, natomiast nie może żądać czegoś, o czym organ rentowy nie decydował. Z tego względu odwołanie wnoszone od decyzji organu ubezpieczeń społecznych nie ma charakteru samodzielnego żądania, a jeżeli takie zostanie zgłoszone, sąd nie może go rozpoznać, lecz zobowiązany jest postąpić zgodnie z art. 477¹⁰ § 2 k.p.c.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie zaskarżył apelacją M. O., wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku z dnia 18 lutego 2015 r. i ponowne rozpatrzenie sprawy. Skarżący podniósł, że spełnia wszystkie warunki wymienione w pkt. 20,22 i 32 załącznika do ustawy o emeryturach pomostowych z dnia 19 grudnia 2008 r. (art. 4 w związku z art. 8 oraz art. 49) uprawniające go do uzyskania prawa do emerytury pomostowej z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych, co wynika z dokumentów, w szczególności ze świadectwa pracy z dnia 23 lutego 1995 r., w którym jest podany 2 - letni okres zasadniczej służby wojskowej, którego Sąd Okręgowy bezpodstawnie nie zaliczył do wymaganego 10 - letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, co jest sprzeczne z art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967r. o powszechnym obowiązku obrony PRL (Dz. U. Nr. 4, poz. 220 z zm.), art. 184 w związku z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a także narusza uchwałę składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z 16 października 2013 r., sygn. II UZP 6/13.

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy podkreślić, że apelacja M. O. nie stawia Sądowi I instancji zarzutów naruszenia prawa procesowego, w szczególności naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. przez dokonanie wadliwej oceny dowodów, prowadzącej w konsekwencji do niewłaściwych ustaleń faktycznych. Stan faktyczny w niniejszej sprawie jest pomiędzy stronami bezsporny.

Bezsporne jest zatem, że w dniu 9 października 2014 r., tj. w dacie złożenia przez M. O. wniosku o emeryturę pomostową, w wyniku którego została wydana zaskarżona decyzja odmowna z dnia 19 listopada 2014 r., stanowiąca przedmiot rozpoznania w niniejszym postępowaniu, ubezpieczony (ur. (...)) wykazał, że: osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat, ma okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze co najmniej 25 lat (dokładnie: 33 lat 9 miesięcy i 21 dni), po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 i ust.1 i 3 ustawy pomostowej, nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy. Bezsporne pozostaje również, że ubezpieczony w okresie od 25 września 1973 r. do 22 kwietnia 1975 r. oraz od 5 maja 1977 r. do 13 lipca 1985 r., tj. łącznie 9 lat 9 miesięcy i 8 dni, będąc zatrudniony w Fabryce (...) w M. (od 25 września 1973 r. do 13 lipca 1985 r.) na stanowisku ślusarza narzędziowego i ślusarza, wykonywał prace bezpośrednio przy przetwórstwie materiałów zawierających azbest (pkt 32 Załącznika Nr 1 – Wykaz prac w szczególnych warunkach do ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, tekst jedn. Dz.U. z 2009 r. Nr 237, poz.1656 ze zm.). Od dnia 23 kwietnia 1975 r. do 7 kwietnia 1975 r. M. O. odbywał natomiast zasadniczą służbę wojskową, dla odbycia której przerwał pracę w Fabryce (...). Z pisma likwidatora (...) SA w likwidacji w M. (następca Fabryki (...)) z dnia 7 lipca 2014 r., sporządzonego na podstawie akt osobowych ubezpieczonego oraz - dołączonych do niego kopii dokumentów personalnych z tych akt wynika, że po zakończeniu służby wojskowej ubezpieczony ponownie podjął pracę u tego samego pracodawcy od dnia 5 maja 1977 r., tj. w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z tej służby. Pismo to ubezpieczony złożył w organie rentowym w dniu 14 lipca 2014r.. Bezsporne jest, że ubezpieczony po powrocie z wojska ponownie

wykonywał prace na dotychczas zajmowanym stanowisku bezpośrednio przy przetwórstwie materiałów zawierających azbest.

Sąd Apelacyjny stwierdza, że ubezpieczony do wniosku o emeryturę pomostową z dnia 9 października 2014 r. dołączył „Zaświadczenie” z dnia 3 września 2014 r. wystawione przez likwidatora (...) S.A. w likwidacji na podstawie art.50 ust.3 i art.51 ustawy o emeryturach pomostowych, stwierdzające, że w czasie zatrudnienia w Fabryce (...) w M., dokładnie w okresie od 25 września 1973 r. do 22 kwietnia 1975 r. oraz od 5 maja 1977 r. do 13 lipca 1985 r. wykonywał on prace bezpośrednio przy przetwórstwie materiałów zawierających azbest (pkt 32 Załącznika Nr 1 – Wykaz prac w szczególnych warunkach do ustawy o emeryturach pomostowych). (Zaświadczenie: t.II a.r.)

Z treści apelacji wynika, że skarżący w istocie zarzuca Sądowi Okręgowemu naruszenie przepisów prawa materialnego. W szczególności należy mieć na uwadze naruszenie przepisów art. 49 w zw. z art. 8 ustawy o emeryturach pomostowych oraz art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. Nr 44, poz. 220 ze zm.; dalej jako: ustawa o powszechnym obowiązku obrony) przez wadliwą wykładnię i w konsekwencji nie zaliczenie ubezpieczonemu okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej od 23 kwietnia 1975 r. do 7 kwietnia 1977 r. do okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach wymienionej w pkt 32 Załącznika Nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych, co zadecydowało o nieprzyznaniu mu prawa do emerytury pomostowej, gdyż bez w/w okresu nie legitymował się wymaganym okresem pracy w tych warunkach w rozumieniu art.3 ust.1 w/w ustawy, w wymiarze co najmniej 10 lat (art. 49 pkt 2 w zw. z art.8 pkt 2).

Sąd Apelacyjny uznał zarzuty apelacji za uzasadnione. Otóż, należy wskazać, że w okresie od 1 stycznia 1975 r. do 5 sierpnia 1979 r. przepisy art. 108 ust.1-4 ustawy o powszechnym obowiązku obrony miały następujące brzmienie: „1. Czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby. 2. Rada Ministrów po porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych ustali w drodze rozporządzenia, w jakim zakresie czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wlicza się do okresu zatrudnienia również pracownikom, którzy przed powołaniem do tej służby nie byli zatrudnieni albo którzy po jej odbyciu podjęli zatrudnienie w innym zakładzie pracy. 3. Warunkiem wliczenia służby wojskowej do okresu zatrudnienia jest zachowanie terminów, o których mowa w art. 106 ust. 1 lub w art. 107 ust. 1. 4. Rada Ministrów po porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych określa w drodze rozporządzenia szczegółowe zasady wliczania czasu odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia.” Art. 106 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony (w brzmieniu obowiązującym w okresie od 1 stycznia 1975 r. do 5 sierpnia 1979 r.) stanowił, że zakład pracy, który zatrudniał pracownika w dniu powołania do zasadniczej lub okresowej służby wojskowej, jest obowiązany zatrudnić go na poprzednio zajmowanym stanowisku lub na stanowisku równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz zaszerogowania osobistego, jeżeli w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z tej służby pracownik zgłosił swój powrót do zakładu pracy w celu podjęcia zatrudnienia. Niezachowanie tego terminu powoduje wygaśnięcie stosunku pracy, chyba że niezachowanie terminu nastąpiło z przyczyn niezależnych od pracownika. Zgodnie z § 2 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz.U. Nr 44, poz.318 ze zm.; wydanego na podstawie upoważnienia ustawowego - art.108 ust.4 ustawy o powszechnym obowiązku obrony) zakład pracy, który zatrudniał żołnierza w dniu powołania do służby wojskowej, jest obowiązany niezwłocznie zatrudnić go na stanowisku poprzednio zajmowanym lub równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz zaszerogowania osobistego, jeżeli w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z tej służby żołnierz zgłosił powrót do zakładu pracy. Zgodnie natomiast z § 5 ust.1 w/w rozporządzenia żołnierzowi, który podjął zatrudnienie stosownie do zasad określonych w § 2-4, wlicza się czas odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął zatrudnienie, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie.

Sąd Apelacyjny - mając na względzie treść wyżej cytowanych przepisów, w szczególności art. 108 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony (w brzmieniu obowiązującym do dnia 5 sierpnia 1979 r.) i § 5 rozporządzenia w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin, a także art. 3 ust.1, art.49 i art.8 ustawy o emeryturach

pomostowych - uznał, że okres odbytej przez ubezpieczonego zasadniczej służby wojskowej od 23 kwietnia 1975 r. do 7 kwietnia 1977 r. powinien zostać zaliczony do okresu pracy w rozumieniu art.3 ust.1 ustawy o emeryturach pomostowych w związku z pkt 32 Załącznika Nr 1 do tej ustawy, wymaganego do nabycia prawa do emerytury pomostowej.

Dla uzasadnienia powyższego stanowiska należy przywołać argumentację Sądu Najwyższego podniesioną w uzasadnieniu uchwały 7 sędziów z dnia 16 października 2013r., w sprawie sygn. II UZP 6/13, stanowiącej, że czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. Nr 44, poz. 220, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 r.) zalicza się - na warunkach wynikających z tego przepisu - do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jedn. tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) (OSNP 2014/3/42, LEX nr 1385939, OSP 2014/12/110, Biul.SN 2013/10/24, M.P.Pr. 2014/2/94-101). Uchwała ta – jak wynika z jej brzmienia – odnosi się wprawdzie do prawa do emerytury w wieku obniżonym w rozumieniu w/w ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej także jako: ustawa o emeryturach i rentach z FUS), to zdaniem Sądu Apelacyjnego, znajduje zastosowanie również w odniesieniu do prawa do emerytury pomostowej określonej w ustawie o emeryturach pomostowych. W szczególności należy powołać się na podniesioną przez Sąd Najwyższy zasadę zakazu ustanawiania takich regulacji ustawowych lub dokonywania takiej wykładni przepisów prawa powszechnie obowiązującego, które dopuszczałyby jakiegokolwiek pokrzywdzenie obywatela z powodu wykonywania publicznego obowiązku obrony ojczyzny (art.85 ust.1 Konstytucji RP). W uzasadnieniu w/w uchwały 7 sędziów z dnia 16 października 2013 r., II UZP 6/13, Sąd Najwyższy w pierwszej kolejności podkreślił, że podstawy zaliczenia okresu służby wojskowej do okresu pracy (w tym wypadku) w warunkach szczególnych (szczególnym charakterze), należy poszukiwać nie tylko w przepisach normujących prawo do świadczeń, ale również – a może przede wszystkim – w przepisach normujących służbę wojskową. Sąd Najwyższy zwrócił także uwagę, że pomimo kolejnych, licznych zmian redakcyjnych ustawy z 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony, w dalszym ciągu obowiązywało „wliczanie” okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie uprawnień emerytalno-rentowych. Zostało ono usunięte dopiero z dniem 21 października 2005 r. Wówczas wszedł w życie art. 1 pkt 39 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie ustawy o służbie zastępczej (Dz.U. Nr 180, poz. 1496), który nadał nową treść między innymi art. 120 ust. 3 ustawy (do 6 sierpnia 1979 r. - art.108 ust.1). Sąd Najwyższy w przedmiotowych rozważaniach powołał się na utrwalony w judykaturze pogląd, że do oceny określonego stanu faktycznego, w tym zrealizowanego przed wejściem w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wywołującego określony skutek prawny, należy stosować przepisy obowiązujące w czasie realizacji tego stanu faktycznego (por. wyrok z dnia 20 marca 2013 r., I UK 544/12). Zdaniem Sądu Najwyższego, ustawa z dnia 30 stycznia 1959 r. o powszechnym obowiązku wojskowym i ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej regulowała zasadniczą służbę wojskową, a jej przepisy gwarancyjne (odpowiednio art. 125 tej pierwszej oraz art. 108 ust. 1 tej drugiej) miały znaczenie dla uprawnień pracowniczych, zaliczając okres służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy albo od ciągłości pracy w danym zawodzie lub służbie bądź w szczególnych warunkach, od których zależy nabycie tych uprawnień (art. 125 ustawy z 1959 r.) oraz w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby (art. 108 ustawy z 1967 r.). Zdaniem Sądu Najwyższego, nie może również budzić wątpliwości, że znajdują one zastosowanie także w zakresie kwalifikowania takiej służby do okresów ubezpieczenia społecznego. Sąd Najwyższy podniósł, że zasadnicza służba wojskowa, była traktowana jako okres zaliczany do okresów zatrudnienia (w przepisach dekretu z 1954 r., w ustawie o p.z.e. - także w ustawach szczególnych z dnia 28 maja 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin oraz z dnia 23 stycznia 1968 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin), a więc jako taka nie dawała samoistnie prawa do emerytury, podlegając doliczeniu do okresów zatrudnienia (pracy) i okresów z nimi równorzędnych. W ustawie o z.e.p. okres służby wojskowej został już potraktowany jako okres równorzędny z okresem zatrudnienia, a następnie jako okres składkowy na podstawie ustawy o rewaloryzacji. Generalnie jednak w czasie, w którym przypadła poborowa („przymusowa”) służba wojskowa - poza wymienionymi wyżej przepisami

ubezpieczeniowymi - obowiązywała ustawa z 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony, gwarantująca pracownikowi, po spełnieniu warunków w niej wskazanych, wliczenie okresu służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby, oraz - rozporządzenie wykonawcze z 1968 r., według którego pracownikowi, który podjął zatrudnienie (stosownie do zasad określonych w § 1 lub 2), zalicza się okres odbytej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy w danym zakładzie lub gałęzi pracy oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. Tak więc, Jak podkreślił Sąd Najwyższy w swoich rozważaniach, z językowej wykładni tego przepisu, w sposób niebudzący wątpliwości wynika, że pod rządem ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej i wydanego na jej podstawie (art. 108 ust. 4) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy żołnierzowi zatrudnionemu przed powołaniem do czynnej służby wojskowej w warunkach szczególnych (I kategorii zatrudnienia – w omawianym wypadku), który po zakończeniu tej służby podjął zatrudnienie w tych samych warunkach czas odbywania służby wojskowej wliczał się do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem przed powołaniem do służby wojskowej oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. Powyższe oznacza, że w powyższych okolicznościach taki okres służby wojskowej jest nie tylko okresem służby w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ale także okresem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.. Tak należy również uznać, gdy się dodatkowo uwzględni wartości konstytucyjne w ślad za rozważaniami Sądu Najwyższego zawartymi w wyroku z dnia 6 kwietnia 2006 r., III UK 5/06, w którym trafnie wskazano, na wynikający z art. 85 ust. 1 Konstytucji, obowiązek obywatela polskiego obrony ojczyzny, stwierdzając nadto, że z art. 2 i 32 ust. 1 i 2 Konstytucji, wynika zakaz ustanawiania takich regulacji ustawowych lub dokonywania takiej wykładni przepisów prawa powszechnie obowiązującego, które dopuszczałyby jakiegokolwiek pokrzywdzenie obywatela z powodu wykonywania publicznego obowiązku obrony ojczyzny. Innymi słowy, jeżeli zostały spełnione przez pracownika wskazane wyżej warunki powrotu do poprzedniego zatrudnienia, zostaje zachowana tzw. ciągłość pracy, a okres zasadniczej służby wojskowej jest okresem zatrudnienia na takich samych warunkach, jak przed powołaniem do tej służby.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Apelacyjny nie znalazł uzasadnienia dla stanowiska Sądu Okręgowego, że w stanie faktycznym niniejszej sprawy nie ma zastosowania art. 108 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony (w brzmieniu obowiązującym do 5 sierpnia 1979 r.) i § 5 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin, a zatem okres odbytej przez ubezpieczonego zasadniczej służby wojskowej od 23 kwietnia 1975 r. do 7 kwietnia 1977 r. nie podlega zaliczeniu do pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust.1 ustawy o emeryturach pomostowych (pkt 32 Załącznika Nr 1 do tej ustawy). Jak wskazano we wcześniejszych rozważaniach, Sąd Apelacyjny ma odmienny pogląd w tym zakresie.

Bezsporne jest, że po uwzględnieniu ubezpieczonemu okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej od 23 kwietnia 1975 r. do 7 kwietnia 1977 r. legitymuje się on wymaganym okresem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 8 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych w zw. z pkt 32 Załącznika Nr 1 do tej ustawy. Z tych względów, w stanie faktycznym sprawy, należy uznać, że ubezpieczony spełnia wszystkie warunki uprawniającej do emerytury pomostowej na podstawie art. 49 w związku z art. 8 ustawy o emeryturach pomostowych.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych w związku z art. 129 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. M. O. złożył przedmiotowe wnioski o emeryturę pomostową, skutkujący wydaniem zaskarżonej decyzji z dnia 19 listopada 2014 r., w dniu 9 października 2014 r. Należy podkreślić, że wcześniejsza decyzja w przedmiocie odmowy prawa do emerytury pomostowej z dnia 22 sierpnia 2014 r. jest prawomocna.

W powyższych okolicznościach faktycznych i prawnych, na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję z dnia 19 listopada 2014 r. w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury pomostowej od dnia 1 października 2014 r.

Na podstawie art. 28 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych w zakresie postępowania w sprawach emerytury pomostowej stosuje się odpowiednio przepisy art. 114 i art. 116-128a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W myśl art. 118 ust.1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego. Organ rentowy ponosi odpowiedzialność za odmowę przyznania świadczenia, jeżeli niezbędne okoliczności faktyczne uzasadniające nabycie prawa zostały ustalone w postępowaniu przed tym organem a odmowa przyznania świadczenia jest wynikiem błędu w wykładni lub zastosowaniu prawa materialnego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2010 r., I UK 345/09, OSNP 2011/19-20/257).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, materiał dowodowy zgromadzony przez organ rentowy w postępowaniu administracyjnym, poprzedzającym postępowanie sądowe w niniejszej sprawie pozwalał organowi rentowemu uznać, że ubezpieczony w dniu złożenia wniosku 9 października 2014 r. spełniał wszystkie warunki uprawniające do nabycia emerytury pomostowej na podstawie art.49 w zw. z art. 8 ustawy o emeryturach pomostowych. Odmowa przyznania świadczenia przez organ rentowy zaskarżoną decyzją stanowiła wynik błędu w wykładni prawa materialnego. Z tych względów, Sąd Apelacyjny stwierdził odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji na podstawie art.118 ust.1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Na zakończenie rozważań, należy stwierdzić, Sąd Okręgowy – związany przedmiotem zaskarżonej decyzji z dnia 19 listopada 2014 r. – prawidłowo na podstawie art.477¹⁰ § 2 k.p.c. wniosek M. O. o przyznanie emerytury na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z FUS zawarty w piśmie z dnia 22 stycznia 2015 r. przekazał do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. (pkt 2 wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 18 lutego 2015 r.).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny w Warszawie na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł, jak w wyroku.